

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет філологічний
Кафедра германської та слов'янської філології**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО КУРСУ

**ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(від античності до XVIII ст.)**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
за освітньо-професійною програмою «Філологія (Германські мови та літератури
(переклад включно))»

СЛОВ'ЯНСЬК / ДНІПРО – 2024

УДК 378.016:821(100)"652/654"(072)
М54

Розробник:

Ледняк Юлія Владленівна – доцент кафедри германської та слов'янської філології, кандидат педагогічних наук, доцент;

Рецензенти:

Тендітна Надія Миколаївна – доцент кафедри української мови і літератури ДДПУ, кандидат філологічних наук, доцент;

Рубан Алла Анатоліївна – доцент кафедри германської та слов'янської філології ДДПУ, кандидат філологічних наук, доцент.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри германської та слов'янської філології 29.08.2024 р., протокол № 1.

Затверджено вченою радою Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» 2024 р., протокол №

Ледняк Ю. В.

Методичні вказівки та завдання до курсу «Історія зарубіжної літератури (від античності до XVIII ст.)»: для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за освітньо-професійною програмою «Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))». Дніпро – Слов'янськ, 2024. 50 с.

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Історія зарубіжної літератури» є фаховою для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за освітньо-професійною програмою «Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))», оскільки вивчення цієї навчальної дисципліни дозволяє сформувати компетентності, необхідні для професійної діяльності в якості перекладача, адже без ґрунтовної літературознавчої підготовки неможливо стати сучасним кваліфікованим перекладачем.

Перша частина курсу «Історія зарубіжної літератури» присвячена античній, середньовічній, передренесансній та ренесансній літературі, літературі XVII ст. та доби Просвітництва. Метою вивчення даної частини курсу є аналіз основних закономірностей розвитку зарубіжної літератури від античності до XVIII ст., визначення специфіки зазначених етапів світового літературного процесу, знайомство з творчістю видатних літераторів цих періодів, розкриття художньої цінності окремих творів, розвиток навичок інтерпретації й аналізу літературних творів.

У методичних вказівках представлено матеріал для роботи на практичних заняттях з навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (від античності до XVIII ст.)».

До кожного заняття пропонується план, список літератури та завдання різних типів – виконання тестових завдань, підготовка презентацій, проблемні питання, аналіз образів персонажів тощо.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Гомерівський епос	2	-
2.	Давньогрецька трагедія	2	2
3.	Героїчний епос Середньовіччя	2	-
4.	В. Шекспір – видатний драматург доби Відродження	2	2
5.	Творчість М. Сервантеса. «Дон Кіхот»	2	-
6.	П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії	2	-
7.	Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко. Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі «Життя – це сон»	2	-
8.	Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера» як утілення поглядів автора на людину та суспільство	2	-
9.	Життя і творчість Й. В. Гете. «Фауст» - вершина творчості письменника	2	-
Разом		18	4

Давньогрецький героїчний епос

Мета – розглянути ідейно-художні особливості «Іліади» та «Одіссеї», визначити місце цих творів у світовій художній культурі; розвивати навички аналізу художніх творів з урахуванням контекстів певного часу, культури, родо-жанрової природи твору.

План

1. Оповіді про Троянську війну та сюжет «Іліади» й «Одіссеї».
2. Час і місце створення поем.

3. «Гомерівське питання».
4. Значення гомерівського епосу для античності. «Іліада» й «Одіссея» в Новий час.
5. Проблематика й система образів «Іліади».
6. Проблематика й система образів «Одіссеї».
7. Поетика та стиль гомерівських поем. Гекзаметр.

Література

1. Гальчук Оксана. Антична література: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Київ: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. С. 47 – 63.
2. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та доповн. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. С. 17 – 60.
3. Козлик І. Антична література: (Лекційні матеріали у формі repetitorium'у). Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. С. 97 – 109.
4. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література: Підручник. Київ: Либідь, 2001. С. 44 – 97.
5. Гомер. Іліада. Одіссея.

Завдання до практичного заняття

A.

1. Знайдіть у тексті гомерівських поем стійкі епітети і розгорнуті порівняння, наведіть по 3 – 4 приклади.
2. Наведіть приклади використання типових місць в «Іліаді» і «Одіссеї».
3. Вкажіть основні особливості композиції «Іліади» і «Одіссеї».
4. Коротко охарактеризуйте основні проблеми, поставлені в гомерівських поемах.
5. Проілюструйте прикладами з текстів гомерівських поем положення лекції, що стосуються особливостей зображення людей і богів у гомерівському епосі.

Б. Встановіть послідовність подій:

- а) повернення царя Одіссея на Ітаку;
- б) загибель троянського героя Гектора;
- в) викрадення троянцем Парісом дружини царя Спарти Менелая Єлени;

г) загибель ахейського героя Ахілла.

В. Питання за текстами гомерівських поем

«Іліада»

- 1) Що послужило приводом «гомеричного» реготу олімпійських богів?
- 2) Скільки кораблів прийшло під Трою з Афін? Скільки всього прибуло кораблів під Трою?
- 3) Які обладунки виготовив Гефест для Ахілла?
- 4) Чому Єлена так гірко оплакувала Гектора?
- 5) Яких героїв Гомер називає:
 - «хмаротворець»,
 - «мужезвितяжець» / «мужоубивця»,
 - «широкодержавний»,
 - «білораменна»,
 - «далекострільний»,
 - «розоперста»?
- 6) Як звали цілителя у війську ахейців?
- 7) Кого з богів поранив Діомед?
- 8) Якими способами Гера надавала допомогу ахейцям?
- 9) За що Гефест був вдячний Фетіді?
- 10) Про що повідав Ахіллові його кінь Ксанф?
- 11) З якими богами вступили в поєдинок Посейдон, Афіна, Гера, Гермес, Гефест?
- 12) Як Одісей переміг у бігу Аякса?

«Одіссея»

- 1) Хто з богів змінював зовнішність Одіссея?
- 2) Про що співав Демодок?
- 3) Як Одісей обдурих Поліфема? Праве чи ліве око втратив Поліфем?
- 4) Про що розповів Одіссею Тіресій?
- 5) Як були переможені женихи Пенелопи?
- 6) Які чари мала Цирцея?
- 7) Як подорожнім вдалося виїхати від лотофагів?
- 8) Як зустріли подорожніх лестригони? Як Одіссею і його супутникам вдалося втекти?

9) Як звали собаку Одиссея?

Г. Виконайте тестові завдання:

1. З яким міфологічним циклом пов'язані «Іліада» й «Одіссея»?
 - а) з фіванським;
 - б) з троянським;
 - в) з циклом міфів про аргонавтів;
 - г) з усіма циклами одночасно.
2. З якої кількості пісень складається кожна з гомерівських поем?
 - а) 10;
 - б) 24;
 - в) 12;
 - г) 6.
3. Основна лінія «Іліади» пов'язана з
 - а) поверненням Одиссея на Ітаку;
 - б) викрадення Олени Парісом;
 - в) руйнуванням Трої;
 - г) гнівом Ахілла і наслідками цього гніву.
4. Чим закінчився поєдинок між Гектором і Аяксом?
 - а) Гектор переміг Аякса;
 - б) Аякс переміг Гектора;
 - в) у поєдинку загинули обидва героя;
 - г) ніхто з них не зміг взяти верх, вони обмінялися дарунками й розійшлися.
5. Чому Ахілл жадає помститися Гекторові?
 - а) Гектор відняв його улюблену наложницю;
 - б) Гектор убив його друга Патрокла;
 - в) Гектор образив Ахілла;
 - г) такий наказ Зевса.
6. На щиті Ахілла бог-коваль Гефест зобразив
 - а) карту грецьких колоній, найзначніші події;
 - б) світобудову за уявленнями давніх греків;
 - в) учасників Тронської війни;
 - г) план Трої, способи її захоплення.
6. З якої причини під час війни влаштовується одинадцятиденне перемир'я?

- а) обидві сторони виснажили свої сили, і їм потрібен час на відновлення;
 - б) для поховання Гектора й Патрокла;
 - в) через загальногрецькі свята;
 - г) така вказівка богів.
7. Хто з перерахованих богів був на боці троянців?
- а) Аїд;
 - б) Зевс;
 - в) Афродіта;
 - г) Фетіда.
8. В яке вразливе місце Паріс зміг вразити Ахілла?
- а) у серце;
 - б) в праве плече;
 - в) в ліву долоню;
 - г) у п'яту.
9. Хто з богів допоміг Парісу випустити стрілу, що вразила Ахіллеса?
- а) Зевс;
 - б) Аполлон;
 - в) Арес;
 - г) Гера.
10. Кохану дружину Одиссея звали
- а) Єлена;
 - б) Андромаха;
 - в) Навсікая;
 - г) Пенелопа.
11. Як звали царя острова моряків, на який Одиссей потрапив після аварії корабля?
- а) Алкіной;
 - б) Пріам;
 - в) Демодок;
 - г) Менелай.
12. Хто з богів допомагав Одиссею:
- а) Зевс;
 - б) Гера;

- в) Афіна;
г) Посейдон.
13. Утіленням подружньої вірності у Гомера стала
- а) Єлена;
б) Каліпсо;
в) Андромаха;
г) Пенелопа.
14. Гомер у своїх поемах
- а) уболіває за грецьке військо та його героїв;
б) є лише літописцем подій, ніяк не виказує своїх уподобань;
в) засуджує війну, однаково співчуває і грекам, і троянцям;
г) всі відповіді правильні.

Давньогрецька трагедія

***Мета** – розглянути особливості давньогрецької трагедії (її виникнення і розвиток, своєрідність проблематики та ін.), охарактеризувати особливості творчості видатних давньогрецьких трагедіографів Есхіла, Софокла та Евріпіда, проаналізувати їх твори; розвивати культурологічну та літературознавчу компетенції.*

План

1. Походження давньогрецької трагедії, її проблематика, структура. Місце трагедії в давньогрецькому театрі, особливості організації вистав.
2. Загальна характеристика творчості Есхіла,
3. Аналіз трагедії «Скутий Прометей».
4. Особливості драматургії Софокла.
5. Характеристика трагедії Софокла «Цар Едіп». Образ Едіпа в п'єсі.
6. Своєрідність творчості Евріпіда, його новаторство.
7. Аналіз трагедії Евріпіда «Медея».

Література

1. Гальчук Оксана. Антична література: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Київ: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. С.117 – 139.
2. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та доповн. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. С. 104 – 146.
3. Ковбасенко Ю. Драма – улюблениця демосу. Походження трагедії. Особливості еллінського театру. Есхіл. Софокл. *Тема*. 2001. № 4. С. 64 – 82.
4. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література: Підручник. Київ: Либідь, 2001. С. 196 – 335.
5. Есхіл. Скутий Прометей.
6. Софокл. Цар Едіп.
7. Евріпід. Медея.

Завдання до практичного заняття

I. Доповніть речення:

1. Діоніс – це бог ...
2. Сатирівська драма – це ...
3. Ексо́д – це ...
4. Орхестра – це ...
5. Хорег – це ...
6. Театральні змагання проходили під час свят ...
7. Хор в трагедії складався з ... осіб.
8. Акторами в Греції могли бути ..., оскільки ...
9. Котурни – це...
10. Вхід до театру був платним, тому що ...
11. Джерелами давньогрецької трагедії Арістотель вважав...

II. Визначте основний конфлікт трагедії Есхіла «Скутий Прометей» та охарактеризуйте особливості образної системи твору.

III. Дайте відповіді на питання за трагедією Софокла «Цар Едіп»:

- а) Які метаморфози долі пережив Едіп?
- б) З яких частин складається покарання Едіпа? Поясніть сутність покарання.

IV. Виконайте тестові завдання:

1. Сцена – це частина давньогрецького театру, що являє собою
 - а) круглий або підковоподібний майданчик, на якому розміщувалися музиканти;
 - б) круглий або підковоподібний майданчик, на якому розміщувався хор
 - в) спочатку розташований за орхестрою намет, пізніше – дерев'яна, а потім кам'яна споруда, куди заходили актори, щоб змінити маски;
 - г) місця для глядачів, розташовані на схилі пагорба.
2. Першим творцем сатирівської драми для афінського театру вважають
 - а) Епіхарма;
 - б) Есхіла;
 - в) Феспіда;
 - г) Пратіна.
3. Есхіла називають «батьком трагедії», тому що він
 - а) написав першу трагедію;
 - б) є основоположником античної трагедії в її усталених формах;
 - в) є єдиним давньогрецьким трагедіографом, твори якого дійшли до нас;
 - г) уперше поставив трагедію на Великих Діонісіях.
4. Пильна увага до більш психічно рухливого порівняно з чоловічим жіночому характеру, виявлення його таємних, часто негативних рис сприяло поширенню чуток навколо імені поета. Злі язики розповідали, що поет, який помер на чужині, був роздертий жінками, які не простили йому надмірно правдивих розповідей про жіночу підступність. Цей драматург –
 - а) Софокл;
 - б) Есхіл;
 - в) Фрініх;
 - г) Евріпід.
5. За що Зевс карає Прометей у трагедії Есхіла "Скутий Прометей"?
 - а) Прометей хотів скинути Зевса з олімпійського престолу;
 - б) Прометей порушив волю Зевса та приніс людям небесний вогонь;
 - в) Прометей відмовився допомагати Зевсові в боротьбі з титанами;
 - г) Прометей звабив дружину Зевса Геру.
6. Хто супроводжує Прометей до скелі?
 - а) Влада й Насильство;

- б) Гефест;
 в) Гермес;
 г) Гефест, Влада й Насильство.
7. Як ставиться Гефест до Прометея?
 а) Йому байдуже;
 б) Йому цікаво, хто перед ним, адже він уперше бачить Прометея;
 в) Він задоволений тим, що карає непокірного титана;
 г) Він співчуває Прометеєві.
8. Чого позбавив Прометей людей, зробивши їм велике благодіяння?
 а) хвороб;
 б) дару передбачення;
 в) страху перед богами;
 г) смерті.
9. Хто першим з'являється біля прикутого до скелі Прометея, щоб висловити йому своє співчуття?
 а) Гермес;
 б) Океан;
 в) Іо;
 г) хор німф-океанід.
10. Яку пораду дає Прометеєві Океан?
 а) Покликати на допомогу друзів;
 б) Змиритися перед волею Зевса;
 в) Продовжувати бунтувати проти Зевса;
 г) Удати покірність, а потім скинути Зевса з Олімпа.
11. Про чю долю йдеться в наступних рядках:
*Знов овід цей жалить мене, бездольну,
 Жахає знов настух тисячоокий -
 Аргоса привид, сина Землі!
 Зором лукавий - мчить по світах,
 Його земля й по смерті не приймає.
 І, знедолену, мене гонить він,
 Схудлу з голоду, понад рінь морську!?*
- а) Афродіти;

- б) однієї з Океанід;
- в) Іо;
- г) Геї.

12. Яку таємницю з майбутнього знає й не хоче відкривати Зевсові Прометей?

- а) Кого, де й коли народить Іо;
- б) З ким зрадить Зевсові Гера;
- в) Яким буде подальше життя людей;
- г) Хто може скинути Зевса з трону, позбавити царської влади.

13. До кого звертається Прометей?

*Свого нещастя на негідне рабство я
Не промінюю, - це запам'ятай собі.*

- а) До Гермеса;
- б) До Зевса;
- в) До Гефеста;
- г) До Океана.

14. Чим завершується трагедія «Скутий Прометей»?

- а) Прометей відкриває Зевсові таємницю про нього;
- б) Зевс звільняє Прометея;
- в) Геракл звільняє Прометея;
- г) Зевс суворо карає Прометея за непокору.

15. У трагедії «Цар Едіп» зіштовхуються

- а) бажання різних богів;
- б) бажання різних людей;
- в) вільна воля людей та фатум (доля);
- г) всі відповіді правильні.

16. Що робить цар Едіп, щоб урятувати Фіви від моровиці?

- а) Збирає з усієї Греції найкращих лікарів і запроваджує карантин;
- б) Нічого не робить, адже вважає, що богам краще знати, що робити з містом;
- в) Організує додаткові молитви та жертвопринесення;
- г) Відправляє Креонта до дельфійського оракула, а потім докладає максимум зусиль для того, щоб знайти та покарати вбивцю царя Лая.

17. Хто прямо говорить Едіпові, що він і є вбивця Лая?

- а) Старий пастух;

- б) Тіресій;
- в) Креонт;
- г) Іокаста.

18. У пролозі трагедії Евріпіда «Медея» стара годувальниця розповідає, зокрема, що

- а) Ясон нещодавно покинув Медею з дітьми, щоб узяти шлюб із дочкою Креонта, володаря Коринфу;
- б) Креонт, володар краю, вирішив вигнати Медею та її дітей з Коринфу;
- в) Медея допомогла Ясонові здобути золоте руно;
- г) жителі Коринфу вбили синів Медеї.

19. Основним конфліктом у трагедії «Медея» Евріпіда є протиріччя між

- а) між любов'ю Медеї до дітей і прагненням помститися чоловікові, ненавистю до нього;
- б) між слабкістю людини, обмеженістю її знання і силою та всевіданням богів;
- в) між любов'ю Ясона до Медеї та дітей і його прагненням покращити своє життя за рахунок нового шлюбу;
- г) традиційним поглядом Ясона на жінку, яка має в усьому підкорятися чоловікові, та новим поглядом Медеї, яка розглядає жінку як рівноправного партнера чоловіка, як людину, яка теж має право на освіту тощо.

20. У трагедії «Медея» критичне ставлення до традиційних богів реалізується, зокрема, в тому, що

- а) боги зображені слабкими та потворними;
- б) боги не перешкодили вбивству дітей, а колісницю для Медеї Геліос послав уже тоді, коли вже все було скінчено;
- в) бог Геліос спалив Креонта та його дочку;
- г) Евріпід показав, як боги вселили в серце Ясона кохання до дочки Креонта й ненависть до Медеї.

Героїчний епос Середньовіччя

Мета – розглянути основні риси середньовічного героїчного епосу; охарактеризувати «Пісню про Нібелунгів», «Пісню про Роланда» і «Пісню про Сіда» як видатні твори доби Середньовіччя, визначити специфіку зазначених

творів у зв'язку з особливостями розвитку відповідних країн; розвивати культурознавчу, країнознавчу та літературознавчу компетенції.

План

1. Поняття про середньовічний героїчний епос. Французький, іспанський, германський героїчні епоси: основні теми та цикли, особливості.
2. Загальні особливості західноєвропейських героїчних епічних поем.
3. «Пісня про Нібелунгів»: проблематика, ідейно-художня специфіка.
4. «Пісня про Роланда»: проблемно-тематична своєрідність, система образів, особливості поетики та стилю.
5. «Пісня про Сіда»: ідейно-художня своєрідність.

Література

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 34 – 45.
2. Шалагінов Б. Німецька література X – XVIII ст. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 11 – 13.
3. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження: підручник / за ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Знання, 2011. С. 38 – 57.
4. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття: навчальний посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. С. 73 – 89.
5. Пісня про Нібелунгів.
6. Пісня про Роланда.
7. Пісня про мого Сіда (уривки).

Завдання до практичного заняття

I. Проаналізуйте, як у «Пісні про Роланда» відбилися ієрархічні відносини середньовічного суспільства.

II. Визначте, у чому полягає суттєва різниця між «Піснею про Нібелунгів» та іншими класичними епосами Середньовіччя?

III. Прослідкуйте, якої художньої трансформації зазнали у творі історичні події, що стали основою сюжету «Пісні про Сіда».

IV. Завдання для дискусій та обговорень:

- а) Кого й чому в «Пісні про Роланда» можна вважати ідеальним васалом?
- б) Що об'єднує «Пісню про Роланда», «Пісню про Нібелунгів» і «Пісню про Сіда» із «Словом про похід Ігорів»?

V. Виконайте тестові завдання:

1. Основний зміст героїчного епосу Середньовіччя –
 - а) родові чвари, міжусобна боротьба, велике переселення народів;
 - б) суспільно-побутові проблеми селян та містян;
 - в) зображення боротьби за свободу та незалежність народу (проти іноземних загарбників);
 - г) немає правильної відповіді.
2. Відмінною рисою героїчного епосу Середньовіччя є
 - а) орієнтація на казку;
 - б) історична основа;
 - в) міфологічне походження;
 - г) орієнтація на клерикальну традицію.
3. Гільдебранд - персонаж
 - а) англійського епосу;
 - б) іспанського епосу;
 - в) французького епосу;
 - г) німецького епосу.
4. Більшість героїчних пісень «Старшої Едди» сюжетно пов'язана з
 - а) «Піснею про Нібелунгів»;
 - б) «Словом про похід Ігорів»;
 - в) «Піснею про Роланда»;
 - г) «Піснею про мого Сіда».
5. Основною темою французького героїчного епосу не є
 - а) феодалні чвари;
 - б) конфлікт короля і героя;
 - в) вірна служба королю, охорона його прав і викорінення зрадників;

- г) захист батьківщини від зовнішніх ворогів - маврів, норманів, саксів та ін.
6. Руй (Родріго) Діас де Бивар – це історичний прототип
- Олів'єра з «Пісні про Роланда»;
 - Сіда з «Пісні про Сіда»;
 - Роланда з «Пісні про Роланда»;
 - Зігфріда з «Пісні про Нібелунгі».
7. Марсілій відправляє до Карла посольство, щоб
- об'єднатися для війни з англійцями;
 - укласти мир із королем Карлом (щоб франки зняли облогу Сарагоси);
 - отримати можливість убити Карла;
 - дати згоду на прийняття християнства.
8. Як реагує Ганелон на пропозицію Роланда щодо посланця до Сарагоси?
- сумнівається, чи по силам йому таке складне завдання;
 - дякує за довіру;
 - обіцяє помститися Роланду, якщо повернеться із Сарагоси живим;
 - різко відмовляється їхати, а потім тікає до свого маєтку.
9. Хто такий Турпін?
- пер Франції;
 - єпископ;
 - багатий селянин;
 - радник Марсілія.
10. Дюрандаль – це ім'я
- друга Роланда;
 - рогу, подарованого Роландові Карлом;
 - меча Роланда;
 - одного з маврів.
11. Причиною загибелі Роланда («Пісня про Роланда») є
- зрада перів Франції;
 - конфлікт із королем Карлом;
 - зрада Ганелона;
 - конфлікт із Олів'єром.
12. Історичною основою сюжету «Пісні про Сіда» є
- загибель королівства бургундів, знищеного гунами;

- б) події іспанської Реконквісти;
 - в) війна Карла Великого із сарацинами;
 - г) бій у Ронсевальському межигір'ї 778 року.
13. Ім'я Сід означає
- а) родич короля;
 - б) пан;
 - в) знатна особа;
 - д) завойовник.
14. Невразливість Зіґфріда в «Пісні про Нібелунгів» пов'язана з
- а) володінням чарівними предметами;
 - б) перемогою над драконом;
 - в) чаклуванням Крїмгільди;
 - г) володінням чарівною зброєю.
15. Яка героїня «Пісні про Нібелунгів» є ісландською королевою-богатиркою?
- а) Крїмхільда;
 - б) Брюнхільда;
 - в) Ізольда;
 - г) Хімена.
16. Персонажем «Пісні про Нібелунгів» не є
- а) Хаген фон Троньє;
 - б) Дітріх Бернський;
 - в) Бланкандрін;
 - г) Етцель;
 - д) Гунтер.
17. Скарб Зіґфріда / Нібелунгів
- а) похований на дні Рейна;
 - б) перейшов до Крїмхільди;
 - в) залишився у бургундців;
 - г) перейшов до Етцеля.
18. Християнська фантастика переважає в
- а) «Пісні про Роланда»;
 - б) «Слові про похід Ігорів»;
 - в) «Пісні про Сіда»;

- г) «Пісні про Нібелунгів».
19. Мотив помсти, криваві чвари між родичами, пожадливість до золота, коштовностей притаманні
- а) «Пісні про Нібелунгів»;
 - б) «Пісні про Роланда»;
 - в) «Пісні про Сіда»;
 - г) всі відповіді правильні.
20. Який персонаж героїчного епосу Середньовіччя зображений не лише як доблесний воїн та вірний васал, але й як турботливий чоловік і батько?
- а) Сід;
 - б) Роланд;
 - в) Трістан;
 - г) Беовульф.

В. Шекспір – видатний драматург доби Відродження

Мета – розглянути основні віхи життя і творчості Шекспіра, визначити його внесок у розвиток англійської і світової літератури; проаналізувати ідейно-художню та жанрову специфіку творів «Ромео і Джульєтта», «Гамлет», «Річард III» і «Сон літньої ночі»; розвивати культурологічну, країнознавчу та літературознавчу компетенції.

План

1. Життєвий шлях Шекспіра (основні віхи). «Шекспірівське питання».
2. Періодизація творчості Шекспіра, характеристика періодів. Жанрове розмаїття.
3. Трагедії Шекспіра: типи, особливості.
4. «Ромео і Джульєтта» – гімн справжньому коханню.
5. «Гамлет» як «не тільки найбільш особиста, але також найбільш філософічна драма Шекспіра» (І. Франко).
6. Жанр хроніки у творчості Шекспіра. «Король Річард III».
7. Комедія як жанр творчості Шекспіра. «Сон літньої ночі».

Література

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 148 – 160, 182 – 189.
2. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку ХІХ сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 188 – 205.
3. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження: підручник / за ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Знання, 2011. С. 240 – 270.
4. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – ХVІІІ століття: навчальний посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. С. 169 – 177.
5. Шекспір В. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Річард ІІІ. Сон літньої ночі.

Завдання до практичного заняття

I. Розподіліть ці п'єси за періодами творчості Шекспіра, вкажіть жанр кожного твору:

«Річард ІІ», «Річард ІІІ», «Генріх VІІІ», «Сон літньої ночі», «Король Лір», «Міра за міру», «Буря», «Ромео і Джульєтта», «Макбет», «Гамлет», «Дванадцята ніч», «Зимова казка».

ІІ. Стисло окресліть конфлікт трагедії «Ромео і Джульєтта».

ІІІ. Доведіть, що трагедія «Ромео і Джульєтта» є оптимістичною.

ІV. Охарактеризуйте специфіку конфлікту трагедії "Гамлет".

V. Охарактеризуйте основних персонажів "Гамлета".

VІ. Доведіть, що характеру Річарда ІІІ притаманна титанічна сила.

VІІ. Охарактеризуйте композиційні особливості комедії «Сон літньої ночі».

VІІІ. Завдання для дискусій і обговорень:

Як ви думаєте, чому образ Гамлета викликає різні трактування? Як би Ви відповіли на питання про причини вагань Гамлета? Обґрунтуйте свою думку.

ІХ. Виконайте тестові завдання:

1. Вільям Шекспір народився
 - а) в 1562 році в Мадриді в родині ремісника-гаптаря;
 - б) в 1564 р. в Стретфорд-на-Ейвоні в родині ремісника і торговця;
 - в) в 1564 році в Кентербері в родині шевця;
 - г) в 1478 році в Лондоні в родині судді.
2. Життя і творчість Шекспіра були пов'язані з театром
 - а) «Роза»;
 - б) «Фортуна»;
 - в) «Надія»;
 - г) «Глобус».
3. Окремі п'єси Шекспіра вперше були опубліковані в ... році
 - а) 1590;
 - б) 1599;
 - в) 1594;
 - г) 1623.
4. Перша збірка Шекспірових драм вийшла в ... році
 - а) 1612;
 - б) 1598;
 - в) 1616;
 - г) 1623.
5. Скільки періодів виділяють у творчості Шекспіра вітчизняні вчені?
 - а) 5;
 - б) 2;
 - в) 4;
 - г) 3.
6. Заповніть пропуск (виділено напівжирним курсивом) у фрагменті, який характеризує героїню сонетів Шекспіра: «Кохана поета – жінка не ідеальної краси. <...> Однак поет кохає саме таку, не ідеальну, а земну, для нього вона найвродливіша з усіх жінок. Любовна пристрасть поета нездоланна, проте болісна. «...», легковажна й нещира, мучить його непостійністю і примхливістю. <...> Але кохання цілком оволоділо ним, і кожна мить уваги коханої і взаємності сповнює його щастям».
 - а) Смаглява леді;

- б) Марія;
 - в) Лаура;
 - г) Беатріче.
7. Визначальною особливістю жанру Шекспірової комедії є
- а) виключно побутовий характер, відсутність фантастичного елемента;
 - б) історична основа та прямий дидактизм;
 - в) поєднання в нерозривну цілість фантастичного і реального, серйозного і смішного;
 - г) немає правильної відповіді.
8. В якому місті відбуваються основні події трагедії «Ромео і Джульєтта»?
- а) у Пізі;
 - б) у Римі;
 - в) у Мантуї;
 - г) у Вероні.
9. Причина вигнання Ромео з міста –
- а) звістка про одруження Паріса та Джульєтти;
 - б) вбивство Тібальта;
 - в) небажання брати шлюб;
 - г) сварка з батьками.
10. Як помирають Ромео та Джульєтта?
- а) він отруївся, а вона вбила себе його кинджалом;
 - б) він випив отруту, а вона застрелилася;
 - в) обидва отруїлися;
 - г) Ромео вбили на дуелі, а Джульєтта померла з горя.
11. У трагедії «Гамлет» В. Шекспір скористався сюжетом середньовічної легенди про Амлета, відомої у різних літературних обробках, вперше наведеної в
- а) ісландських сагах;
 - б) «Молодшій Едді» Сноррі Стурлусона;
 - в) «Декамероні» Дж. Боккаччо;
 - г) «Історії данців» Саксона Граматика.
12. Події трагедії В. Шекспіра «Гамлет» відбуваються
- а) у Давньому Римі;
 - б) в Англії;

- в) в Італії;
- г) в Данії.

13. Ім'я якого персонажа пропущено у фрагменті: «Принц ..., студент Віттенберзького університету, щойно повернувся до датського двору в Ельсінор у зв'язку з раптовою смертю короля. Батька він не лише любив, а й глибоко шанував, тому втрату його переносить дуже тяжко. Болісні переживання посилюються вчинком матері, королеви Гертруди, яка, не встигнувши «стоптати черевиків», що в них ішла за гробом чоловіка, поквапилась стати під вінець з братом короля Клавдієм, котрий тепер сідає на трон. <...> Проте ... чекає набагато страшніший удар: принц дізнається, що батька отруїв Клавдій»?

- а) Зігфрида;
- б) Роланда;
- в) Лаерта;
- г) Гамлета.

14. Який персонаж розкриває Гамлету таємницю смерті його батька?

- а) привид короля;
- б) придворний Полоній;
- в) Клавдій, брат батька;
- г) друг Гораціо.

15. В образі якої героїні трагедії «Гамлет» В. Шекспір змалював чисту й беззахисну людину, що не може протистояти злу, божеволіє та гине?

- а) Гертруди;
- б) Лаури;
- в) Джульєтти;
- г) Офелії.

16. В основі п'єси «Король Річард III» –

- а) реальні історичні події, а саме роль короля Річарда III в одній з найвизначніших та найвідоміших війн в історії Англії – війни Білої та Червоної троянд;
- б) вигадана історія, яку Шекспір вичитав в одній збірці народних творів;
- в) реальні історичні події, а саме боротьба короля Річарда Лєвоє Серце з його братом Джоном;
- г) немає правильної відповіді.

17. Перед початком фінального бою Річарда з Річмондом вночі Річарда відвідують

- а) дружина та діти;
- б) примари тих, в чийй смерті він винен;
- в) духівники;
- г) коти та собаки, яких він дуже любить.

18. У комедії «Сон літньої ночі» група афінських ремісників готує до весільного торжества Тезея й Іпполіти п'єсу про нещасливе кохання

- а) Джульєтти та Ромео;
- б) Брісеїди та Ахілла;
- в) Іо та Зевса;
- г) Фісби та Пірама.

19. Персонажем комедії «Сон літньої ночі» не є

- а) бог сну Морфей;
- б) Деметрій;
- в) тесля Пітер Клинець;
- г) король фей та ельфів Оберон;
- г) Гермія.

20. Події «Сну літньої ночі» відбуваються перед святом

- а) Вальпургієвої ночі;
- б) літнього сонцестояння;
- в) Івана Купала;
- г) Трійці.

Творчість Сервантеса. «Дон Кіхот»

***Мета** – розглянути життєвий і творчий шлях Сервантеса; визначити специфіку жанру, дослідити проблемно-тематичну своєрідність, проаналізувати образну систему, розглянути художні особливості роману «Дон Кіхот»; розвивати культурологічну та літературознавчу компетенції.*

План

1. Життєвий і творчий шлях Сервантеса.
2. Історія написання роману «Дон Кіхот».

3. Жанрова специфіка твору, його проблемно-тематична своєрідність.
4. Образна система твору.
5. Художня специфіка роману «Дон Кіхот».
6. Місце роману «Дон Кіхот» у світовій літературі та культурі.

Література

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 162 – 167, 190 – 192.
2. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку ХІХ сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 210 – 216.
3. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження: підручник / за ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Знання, 2011. С. 205 – 216.
4. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – ХVІІІ століття: навчальний посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. С. 183 – 187.
5. Сервантес М. де. Дон Кіхот.

Завдання до практичного заняття

I. Визначте, які проблеми розглядає Сервантес у своєму романі.

II. Поміркуйте над тим, як виявляється зовнішній комізм і внутрішній трагізм у романі М. Сервантеса «Дон Кіхот». Відповідь проілюструйте прикладами.

III. Проаналізуйте ставлення автора та різних персонажів твору до Дон Кіхота. Чим відрізняється авторське ставлення?

IV. Охарактеризуйте жанрову специфіку роману «Дон Кіхот».

V. Виконайте тестові завдання:

1. Роки життя Мігеля де Сервантеса Сааведри –
 - а) 1562 – 1635;
 - б) 1592 – 1670;

- в) 1547 – 1616;
 - г) 1564 – 1616.
2. Перша служба Сервантеса –
- а) агент із закупівлі провіанту для королівського флоту;
 - б) військова;
 - в) у папського посла кардинала Джуліо Аквавіві;
 - г) немає правильної відповіді
3. Тяжке поранення, внаслідок якого у нього назавжди залишилася паралізованою ліва рука, Сервантес отримав у битві при
- а) Лепанто;
 - б) Гарільяно;
 - в) Фарсалі;
 - г) Саламіні
4. З рабства в Алжирі, куди Сервантес потрапив у 1575 році, він був викуплений у ... році
- а) 1580;
 - б) 1605;
 - в) 1602;
 - г) 1613.
5. Перша публікація віршів Сервантеса сягає
- а) 1615 р.;
 - б) 1585 р.;
 - в) 1568 р.;
 - г) 1569 р.
6. Сервантес не є автором твору
- а) «Галатея»;
 - б) «Рінконете і Кортадільйо»;
 - в) «Педро де Урдамалес»;
 - г) «Персилес і Сихізмунда»;
 - г) «Зруйнування Нумансії»;
 - д) «Хитромудрий ідальго Дон Кіхот Ламанчський»;
 - е) «Учитель танців»;
 - є) «Англійська іспанка».

7. Перша та друга частини роману «Хитромудрий ідальго Дон Кіхот Ламанчський» були написані в
- а) 1597 і 1602 рр.;
 - б) 1585 і 1607 рр.;
 - в) 1605 і 1615 рр.;
 - г) 1570 і 1613 рр.
8. Поштовхом для написання другої частини «Дон Кіхота» була / було
- а) необхідність виконати угоду з видавцем;
 - б) поява підписаного псевдонімом Алонсо Фернандес де Авельянеда продовження «Дон Кіхота», яке носило пародійний характер і містило різкі випадки проти Сервантеса;
 - в) рекомендація короля Іспанії;
 - г) прохання родини, яка потребувала грошей.
9. Роман «Дон Кіхот» Сервантес задумав як
- а) роман виховання;
 - б) лицарський роман;
 - в) пародію на лицарські романи;
 - г) любовно-авантюрний роман.
10. Дон Кіхот вирішив мандрувати тому, що
- а) це було йому цікаво;
 - б) його надихнула прекрасна Дульсінея;
 - в) він начитався лицарських романів;
 - г) він хотів розшукати свого старого ворога й помститися йому.
11. Мета Дон Кіхота –
- а) залишити країну;
 - б) заробити великі гроші;
 - в) захищати ображених, боротися зі злом;
 - г) познайомитися зі звичаями різних народів.
12. Чому Санчо Панса погоджується стати зброєносцем Дон Кіхота?
- а) через гроші;
 - б) вони споріднені душі;
 - в) вірить обіцянкам Дон Кіхота, серед яких – призначити Санчо губернатором острова;

- г) його примусила дружина.
13. Санчо Панса почав називати Дон Кіхота
- а) Лицарем Лева;
 - б) Лицарем Вітряків;
 - в) Лицарем Сумного Образу;
 - г) Лицарем Білого Місяця.
14. Коня Дон Кіхота звати
- а) Інцитат;
 - б) Оліфант;
 - в) Буцефал;
 - г) Росінант.
15. Посвята Дон Кіхота в лицарі відбулася
- а) в королівському палаці;
 - б) на заїжджому дворі;
 - в) в монастирі;
 - г) в лицарському замку.
16. Із наведених сюжетних епізодів оберіть той, що є в романі Сервантеса «Дон Кіхот»:
- а) народження хлопчика з вуха матері;
 - б) битва з винними бурдюками в підвалі заїжджого двору;
 - в) навчання під час відвідин майстерень ремісників;
 - г) перебування героїні в монастирі.
17. Яка риса характеру не властива Дон Кіхотові?
- а) доброта;
 - б) дріб'язковість;
 - в) чесність;
 - г) мрійливість.
18. Однією з рис характеру Санчо Панси є
- а) щедрість;
 - б) вразливість;
 - в) практичність;
 - г) сміливість.
19. Яке значення має фразеологізм «воювати (боротися) з вітряками», пов'язаний

з одним із епізодів роману «Дон Кіхот»?

- а) безглуздо та безрезультатно витратити сили, енергію на подолання чи усунення уявних, неіснуючих перешкод;
- б) зробити необоротний крок, наважитись на рішучий вчинок, пройти «точку неповернення»;
- в) зраджувати, мати позашлюбний любовний зв'язок;
- г) нудно, настирливо повторювати те саме.

20. Українська донкіхотіана починається з

- а) Івана Франка;
- б) Миколи Іванова;
- в) Миколи Лукаша;
- г) Антіна Лотоцького.

П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії

Мета – розглянути специфіку творчого методу Корнеля та Расіна на прикладі трагедій «Сід» і «Федра», показати різницю в підходах Корнеля й Расіна до відображення дійсності; розвивати літературознавчу та культурознавчу компетенції.

План

1. Основні особливості творчості П. Корнеля.
2. «Сід»: проблематика, концепція героїчного, специфіка розвитку і вирішення основного конфлікту.
3. Образна система трагедії «Сід».
4. Основні віхи життя і творчості Ж. Расіна.
5. Трагедія «Федра»: рецепція і трансформація античних традицій.
6. Специфіка образної системи трагедії «Федра».
7. Поетика класицизму у трагедії: урівноваженість форми і напруженість морально-психологічного конфлікту, глибокий психологізм твору, розум і пристрасть у внутрішньому світі героїв, правило трьох єдностей тощо.
8. Трагедії Жана Расіна як нове слово в драматургії французького класицизму.

Література

1. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 59 - 70. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 210 – 216.
2. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII–XVIII ст.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. С. 25 – 38.
3. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 250 – 254.
4. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття: навчальний посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. С. 222 – 226.
5. Корнель П. Сід.
6. Расін Ж. Федра.

Завдання до практичного заняття

I. Простежити втілення концепції героїчного у трагедії «Сід».

II. Показати глибину і трагічність конфлікту між коханням і честю у монолозі Родріго (дія 1, ява 6).

III. Проаналізувати особливості композиції трагедії «Сід».

IV. Охарактеризувати специфіку образу інфанти та дона Санчо в «Сіді».

V. Дослідити етапи боротьби із пристрастю до Іполіта, сформульовані Федрою в її монолозі (дія 1, ява 3). Простежити подальший розвиток почуття Федри.

VI. Простежити зображення конфлікту обов'язку і пристрасті в діалогах Федри з Іполітом (дія 2, ява 5) і Еноною (дія 3, ява 6).

VII. Завдання для дискусій і обговорень:

Що об'єднує та відрізняє підхід Корнеля й Расіна до зображення конфлікту обов'язку та почуття в розглянутих творах? Свої думки підкріпіть цитатами з творів.

VIII. Виконайте тестові завдання:

1. Батько Расіна був
 - а) адвокатом;
 - б) суддівським чиновником;
 - в) наглядачем вод та лісів;
 - г) лікарем.
2. У житті Расіна важливу роль відіграла релігійна секта
 - а) янсеністів;
 - б) менонітів;
 - в) свідків Єгови;
 - г) квакерів.
3. Офіційне визнання Расіна як поета пов'язане з
 - а) трагедією «Федра»;
 - б) комедією «Сутяги»;
 - в) одою «Німфа Сени»;
 - г) трагедією «Андромаха».
4. Перші п'єси Расіна, що дійшли до нас, –
 - а) «Есфір» та «Аталія»;
 - б) «Фіваїда, або Брати-вороги» та «Александр Великий»;
 - в) «Баязет» та «Мітридат»;
 - г) «Андромаха» та «Іфігенія в Авліді».
5. Єдиною комедією Расіна є
 - а) «Позивачі»;
 - б) «Британік»;
 - в) «Королівська площа»;
 - г) «Тартюф».
6. Основний зміст п'єс Расіна складають
 - а) злочини людини та її каяття, прощення та покарання людини Богом;
 - б) страждання кохання, душевна боротьба, внутрішні протиріччя психології людини;

- в) міркування про політичний устрій європейських країн і можливості його зміни;
- г) милування красою природи, протиставлення гармонії природи безладу людського життя.
7. В основі сюжету трагедії Ж. Расіна «Федра» –
- а) давньогрецький міф про дружину Тесея, яка закохалася в Іпполіта, сина Тесея від амазонки Антіопи;
- б) давньогрецький міф про дружину спартанського царя Менелая, викрадену троянцем Парісом;
- в) сюжет середньовічного епосу про дружину нідерландського королевича Зіґфрида, яка мстить за його вбивство;
- г) середньовічний сюжет про дружину короля Марка, яка кохає лицаря Трістана.
8. Конфлікт між почуттям і обов'язком, який наказує їй зробити своїм обранцем лише рівного за походженням, переживає
- а) Андромаха – вдова Гектора, любові якої добивається цар Пірр («Андромаха» Ж. Расіна);
- б) Уррака – дочка кастильського короля, закохана в Родріґо («Сід» П. Корнеля);
- в) Арісія – закохана в Іпполіта афінська царівна, що є бранкою Тесея, батька Іпполіта («Федра» Ж. Расіна);
- г) Хімена – дочка графа Гормаса, яка кохає Родріґо, проте вимагає його покарання за вбивство батька («Сід» П. Корнеля).
9. В якому з творів центральною дійовою особою є персонаж іспанського середньовічного епосу, чиїм прототипом був герой реконквісти Родріґо Діас де Бівар?
- а) «Баязет» Ж. Расіна;
- б) «Сід» П. Корнеля;
- в) «Гофолія» Ж. Расіна;
- г) «Горацій» П. Корнеля.
10. Для Расіна головним критерієм високої моральності героїв є порядність і добродієність, в той час як для Корнеля визначальною є громадянська позиція.
- а) правильно;

б) неправильно.

**Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко.
Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі
«Життя – це сон»**

Мета – розглянути особливості бароко на прикладі творчості Кальдерона; проаналізувати концепцію життя людини, втілену в драмі «Життя є сон»; розвивати культурознавчу та літературознавчу компетенції.

План

1. Періодизація творчості П. Кальдерона і жанрове розмаїття його творів: комедія інтриги, «драма честі», філософсько-релігійна драма, ауто. Вплив Лопе де Вега у ранніх творах Кальдерона.
2. «Життя – це сон» як філософська драма Кальдерона. Метафоричний смисл назви твору. Мотив «життя – сон», проблема свободи волі і фатуму в бароковому художньому баченні. Алегорико-філософське значення драми.
3. Особливості композиції твору. Умовність часу й місця дії. Особливості образної системи драми.
4. Яскраве втілення поетики бароко в п'єсі.
5. Значення творчості Кальдерона для розвитку художньої системи бароко.

Література

1. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 47 – 51.
2. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII – XVIII ст.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. С. 13 – 20.
3. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 2332 – 236.
4. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття: навчальний посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. С. 199 – 202.

5. Кальдерон де ла Барка П. Життя – це сон.

Завдання до практичного заняття

I. Визначте релігійно-філософські мотиви першого монологу Сехисмундо (хорнада 1, сцена 2), поясніть роль рефрену у тексті.

II. Простежте своєрідність втілення мотиву «життя – сон» (нечіткість, примарність меж між життям і сном) у другому монолозі Сехисмундо (хорнада 2, сцена 19). Простежте вияв специфічних рис іспанського бароко у цьому монолозі: мотиви трагічного розчарування, розгубленості, тяжіння до вишукано-метафоричного «шифрування» дійсності тощо.

III. Розкрийте особливості вирішення Кальдероном проблеми свободи волі і фатуму у третьому монолозі Сехисмундо (хорнада 3, сцена 14).

IV. Дайте відповіді на питання:

- а) У яких різних статусах впродовж п'єси «Життя – це сон» виступють Басиліо, Росаура?
- б) Які функції у творі виконує Клотальдо?
- в) Які ідеї бароко втілені в образі Кларіна?

V. Простежте, як у драмі «Життя – це сон» розкривається проблема честі.

VI. Виконайте тестові завдання:

1. Дати життя Кальдерона –
 - а) 1562 – 1635;
 - б) 1606 – 1684;
 - в) 1584 – 1648;
 - г) 1600 – 1681.
2. В університетські роки майбутній драматург вивчав
 - а) латинську, грецьку, італійську мови та музику;
 - б) живопис та архітектуру;
 - в) математику та медицину;
 - г) богослов'я, схоластику, філософію і право.
3. Першу комедію Кальдерон написав, коли йому було ... років.
 - а) 8;
 - б) 13;

- в) 27;
г) 19.
4. Педро Кальдерон де ла Барка ніколи не був
- а) лікарем;
 - б) священником;
 - в) придворним драматургом;
 - г) воїном.
5. Умовно п'єси Кальдерона можна розділити на такі групи:
- а) соціально-політичні драми, історичні драми, сатирівські драми;
 - б) комедії характерів, комедії інтриги, міщанські драми;
 - в) трагедії, комедії, трагікомедії;
 - г) комедії «плаща і шпаги», драми честі, морально-філософські драми, ауто-секраменталії.
6. Кальдерон не є автором п'єси
- а) «Стійкий принц»;
 - б) «Валенсіанська вдова»;
 - в) «Дама-невидимка»;
 - г) «Саламейський алькальд».
7. Події п'єси «Життя – це сон» відбуваються в
- а) Італії;
 - б) Полонії (Польщі);
 - в) Іспанії;
 - г) Греції.
8. Структурна частина (дія) драми «Життя – це сон» має назву ..., що в перекладі означає ...
- а) картина, «образ»;
 - б) стасим, «стояча пісня»;
 - в) хорнада, «шлях, пройдений людиною за день»;
 - г) хорнада, «пісня хору».
9. Місце Сехисмундо на батьківському троні намагався посісти
- а) Клотальдо, наглядач і вихователь Сехісмундо;
 - б) московський принц Астольфо;
 - в) невідомий солдат;

г) блазень Кларін.

10. У кінці драми «Життя - це сон» Сехисмундо,

а) змінивши свою зовнішність, одружується з Росаурою;

б) творячи добро, отримує перемогу над самим собою, над злим фатумом, що перетворив його життя на тюрму, і стає мудрим та поміркованим правителем;

в) вирішивши, що нічого вже не можна змінити, кінчає життя самогубством;

г) так і не пробачивши батька, вбиває його та Астольфо.

Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера» як утілення поглядів автора на людину та суспільство

Мета – охарактеризувати основні етапи життєвого і творчого шляху Свіфта, проаналізувати ідейно-художню специфіку роману «Мандри Гуллівера»; розвивати культурологічну та літературознавчу компетенції.

План

1. Життєвий і творчий шлях Свіфта: загальна характеристика.
2. «Мандри Гуллівера»: місце у творчості Свіфта, жанрова специфіка.
3. Роман «Мандри Гуллівера» як розгорнуте сатиричне зображення англійського суспільства XVIII ст.
4. Суспільний ідеал у романі.
5. Образ Гуллівера. Гуллівер і автор.
6. Мова і стиль свіфтівського роману.

Література

1. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 94 – 100, 182 – 184.
2. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII–XVIII ст.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. С. 86 – 93.
3. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: КМ Академія, 2004. С. 273 – 277.

- а) «Битва книг»;
 - б) «Роздуми про чвари і незгоди між вельможами та простим народом в Афінах і Римі»;
 - в) «Казка про бочку»;
 - г) «Скромна пропозиція».
5. «Каденус і Ванесса» Свіфта – це
- а) памфлет;
 - б) любовний роман;
 - в) лірична поема;
 - г) сатирична поема.
6. Джонатан Свіфт не є автором твору
- а) «Скарга, або Нічні роздуми про життя, смерть і безсмертя»;
 - б) «Настанова слугам»;
 - в) «Щоденник для Стелли»;
 - г) «Клуб легіону».
7. З кількох частин складається роман Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера»?
- а) 2;
 - б) 1;
 - в) 5;
 - г) 4;
 - г) 3.
8. У романі «Мандри Гуллівера» Дж. Свіфта гуїґнґнми – це
- а) велетні;
 - б) безсмертні, які живуть серед мешканців Лаггнеггу;
 - в) мешканці Блефуску;
 - г) розумні коні.
9. Столиця Ліліпутії має назву
- а) Белнібарбі;
 - б) Мільдендо;
 - в) Лаггнегг;
 - г) Лагадо.
10. Глабдабдріб – це
- а) острів чаклунів;

- б) поселення божевільних учених;
 - в) країна розумних коней;
 - г) місто велетнів.
11. Літаючий острів, на який потрапляє Гуллівер, рухається за допомогою
- а) летючого газу;
 - б) електричного мотора;
 - в) магніту;
 - г) сили думки.
12. Важлива частина придворного етикету Лаггнетту –
- а) стрибати перед королем на канаті;
 - б) складати гімн королю;
 - в) дарувати монарху коштовні подарунки;
 - г) лизати пилюку у підніжжя трону монарха.
13. Дотепним натяком на принца Уельського, майбутнього короля Георг II, який виказував прихильність до обох партій – і до торі, і до вігів – у романі «Мандри Гуллівера» є
- а) наступник трону імператора Ліліпутії, який мав один із підборів вищий за інший і через це трохи шкандибав;
 - б) суперечка про те, з якого кінця – тупого чи гострого – слід розбивати яйце;
 - в) боротьба між тремексенами (прихильниками високих підборів) та слемексенами (прихильниками низьких підборів);
 - г) стрибки вельмож на канаті в Ліліпутії.
14. Протистояння між Ліліпутією та Блефуску є сатирою на
- а) боротьбу між католиками та протестантами;
 - б) протистояння двох політичних партій в Англії – торі та вігів;
 - в) відносини між Англією та Францією;
 - г) немає правильної відповіді.
15. Концентрований образ природи людини, не облагородженої духовністю, в романі «Мандри Гуллівера» являють собою
- а) струльдбруги;
 - б) велетні;
 - в) єгу;
 - г) ліліпути.

Життя і творчість Й. В. Гете. «Фауст» - вершина творчості письменника

Мета – розглянути основні віхи життєвого та творчого шляху Гете, проаналізувати ідейно-художні особливості трагедії «Фауст» як вершинного твору Гете; розвивати культурологічну та літературознавчу компетенції.

План

1. Основні віхи становлення Гете-письменника, періодизація його творчості.
2. Історія створення філософської трагедії «Фауст», переосмислення народної легенди про Фауста, специфіка казково-фантастичного і міфологічного у творі.
3. Особливості жанру та композиції твору: структура, ліризм «Присвяти», ідейно-художнє значення «Прологу в театрі», символіко-філософське значення «Прологу на небі», художня логіка послідовності випробувань героя, неоднозначність фіналу твору.
4. Специфіка образної системи «Фауста». Основні образи твору.
5. «Фауст» як синтез ідейно-художніх здобутків епохи Просвітництва.

Література

1. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. С. 157 – 169.
2. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII – XVIII ст.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. С. 152 – 156, 158 – 167.
3. Шалагінов Б. Німецька література X – XVIII ст. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 52 – 74.
4. Шалагінов Б. Б. «Фауст» Й. В. Гете. Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі XVIII – XIX ст. Київ, 2002. 280 с. / URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/64986a87-3521-4823-a40c-47fde7657929>.
5. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: матеріали для вивчення: навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. С. 280 – 288.

6. Гете Й. В. Фауст.

Завдання до практичного заняття

А. Розподіліть названі нижче твори Й. В. Гете за періодами його творчості:

- а) ранній період;
- б) штюрмерський період;
- в) веймарський період.

«Римські елегії», «Герман і Доротія», «Гец фон Берліхінген із залізною рукою», «Роки мандрів Вільгельма Майстера», «Нові пісні» (цикли «Аннета» та «Пісні Фредеріці Езер»), «Торквато Тассо», ода «Прометей», «Західно-східний диван», «Страждання молодого Вертера», балада «Коринфська наречена», «Нічна пісня мандрівника», «Іфігенія в Тавриді».

Б.

1. Розгляньте історію створення «Фауста» й дайте відповіді на питання:
 - Як Гете переосмислює народну легенду?
 - Які функції виконує казково-фантастичне й міфологічне у творі?
2. Охарактеризуйте жанрову специфіку «Фауста».
3. Складіть схему «Композиція трагедії «Фауст» Й. В. Гете».
4. Визначте сутність спору між Богом та Мефістофелем щодо Фауста.
5. Охарактеризуйте випробування, через які проходить Фауст. Чим ці випробування закінчуються?
6. Складіть порівняльну таблицю «Фауст і Вагнер як два типи вчених».

В. Завдання для дискусій і обговорень:

1. Мефістофель говорить про себе: «Я тої сили частка, що робить лиш добро, бажаючи лиш злого». Як Ви розумієте ці слова?
2. Чи був можливим інший фінал стосунків Фауста і Маргарити? Обґрунтуйте свою думку.

Г. Виконайте тестові завдання:

1. Й. В. Гете народився в ... році у ... в ...
 - а) 1732 ... Парижі ... сім'ї годинникаря;

- б) 1759 ... місті Марбах ... сім'ї військового фельдшера;
 - в) 1729 ... містечку Каменц ... сім'ї настоятеля міського собору;
 - г) 1749 ... Франкфурті-на-Майні ... заможній бюргерській сім'ї.
2. Й. В. Гете навчався в
- а) Гейдельберзькому університеті;
 - б) Лейпцизькому, а потім у Страсбурзькому університетах;
 - в) Єнському університеті;
 - г) Оксфордському університеті.
3. У Веймарі Гете не виконував обов'язки
- а) керівника придворного театру;
 - б) прем'єр-міністра;
 - в) судді;
 - г) міністра культури.
4. Серед наукових досягнень Гете не було
- а) розробки теорії прогнозування погоди;
 - б) відкриття міжщелепної кістки у людини;
 - в) започаткування нової галузі знань – метаморфоз рослин;
 - г) відкриття закономірності передавання спадкових ознак, чим було започатковано розвиток генетики.
5. У 1786 році Й. В. Гете їде на 2 роки до
- а) Франції;
 - б) Англії;
 - в) Греції;
 - д) Італії.
6. Перший зрілий твір Й. В. Гете, який прославив його, –
- а) балада «Вільшаний король»;
 - б) драма «Гец фон Берліхінген із залізною рукою»;
 - в) роман «Страждання молодого Вертера»;
 - г) роман «Літа науки Вільгельма Майстера».
7. Драматичними є твори Гете
- а) «Егмонт», «Позашлюбна дочка»;
 - б) «Герман і Доротея», «Рейнеке-лис»;
 - в) «Учень чаклуна», «Щуролов»;

- г) «Ганімед», «Майська пісня».
8. Не є романом твір Гете
- а) «Торквато Тассо»;
 - б) «Страждання молодого Вертера»;
 - в) «Роки мандрів Вільгельма Майстера»;
 - г) «Вибіркова спорідненість».
9. Роман Гете «Страждання молодого Вертера» є твором
- а) сентименталістським;
 - б) класицистичним;
 - в) бароковим;
 - г) реалістичним.
10. Сюжет «Фауста» вперше з'явився у
- а) книзі Й. Шпіса «Повість про доктора Фауста, знаменитого чаклуна і чорнокнижника, про його договір з дияволом, його пригоди і діяння, про заслужену кару»;
 - б) німецькій народній книзі XVI ст., створеній на основі народних переказів і легенд;
 - в) трагедії «Життя і смерть доктора Фауста» К. Марло;
 - г) трагедії Й.-В. Гете «Фауст».
11. Над «Фаустом» Гете працював упродовж
- а) 50 років;
 - б) 30 років;
 - в) 60 років;
 - г) 5 років.
12. У «Пролозі в театрі» («Фауст» Гете) представлено міркування про
- а) різні німецькі театри;
 - б) мету та сутність мистецтва;
 - в) історію театру;
 - г) специфіку побудови драматичного твору.
13. Ключовою фразою угоди, що укладають Фауст і Мефістофель, є
- а) «У житті тепер я переміг!»;
 - б) «Я все пізнав і розпізнав!»;
 - в) «Тягнися, мить! Прекрасна ти!»;

- г) «Спинися, мить! Прекрасна ти!».
14. Антиподом Фауста, кабінетним ученим, для якого книжкове знання повинно відкрити сутність і таємниці природи й життя, виступає в трагедії Й.-В. Гете «Фауст»
- а) Валентин;
 - б) Евфоріон;
 - в) Вагнер;
 - г) Мефістофель;
 - г) Гомункул.
15. Світле жіночне начало – любові, теплоти, оновлення життя – пов'язане у «Фаусті» Гете з образом
- а) Бавкіди;
 - б) Єлени Прекрасної;
 - в) Марти;
 - г) Маргарити (Гретхен).
16. Єлена Прекрасна у «Фаусті» є
- а) символом мінливого кохання;
 - б) символом подружньої зради;
 - в) символом античної краси та гармонії, якої прагне Фауст;
 - г) символом проблем, що можуть виникнути через кохання.
17. У яких рядках Фауст афористично формулює власне розуміння найголовнішої істини буття?
- а) *Без почуття й мистецтво все даремне,
Коли ж говорить з вас душа,
То слово щире і буремне
Усі людські серця зруша.*
 - б) *Пергаментом жаги не вгамувати,
Не в нім свята, живуца течія;
Повік тобі на спрагу знемагати,
Коли суха душа твоя.*
 - в) *Лиш той життя і волі гідний,
Хто б'ється день у день за них.*
 - г) *Безумний той, хто в мріях непотрібних*

За хмарами шука собі подібних!

18. Душа Фауста врятована, бо він присвятив своє життя
- а) служінню коханій жінці;
 - б) служінню людям;
 - в) служінню Богові;
 - г) боротьбі з дияволом.
19. У «Фаусті» Гете не розглядає проблему
- а) пошуку людиною сенсу буття та сили людського розуму;
 - б) походження різних форм життя;
 - в) свободи життєвого вибору людини, суспільного та духовного призначення людини;
 - г) співвідношення віри і безвір'я, добра і зла, любові і ненависті;
 - г) людського щастя.
20. Перший повний український переклад «Фауста» створив
- а) Микола Улезко;
 - б) Борис Грінченко;
 - в) Дмитро Загул;
 - г) Іван Франко;
 - г) Микола Лукаш.

ЛІТЕРАТУРА

Підручники, навчальні посібники, статті

1. Гальчук Оксана. Антична література: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Київ: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. 210 с. / URL: <https://docplayer.net/53546025-Oksana-galchuk-antichna-literatura-rekomendovano-ministerstvom-osviti-i-nauki-ukrayini-yak-navchalniy-posibnik-dlya-studentiv-vishchih-navchalnih-zakladiv.html>.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с. / URL: <https://chtivo.org.ua/literature/navchalna/11572-istorija-zarubizhnoyi-literaturi-serednih-vikiv-ta-dobi-vidrodzhennja.html>.
3. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: навчальний посібник. 2-е вид. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 292 с. URL: https://www.academia.edu/11379186/ІСТОРИЯ_ЗАРУБІЖНОЇ_ЛІТЕРАТУРИ_XVII_XVIII_СТОЛІТТЯ.
4. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII–XVIII ст.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. 180 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/14253>
5. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та доповн. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. 248 с. / URL: <https://docplayer.net/41493111-Kiyivskiy-universitet-imeni-borisa-grinchenka-gumanitarniy-institut-kafedra-svitovoyi-literaturi-yu-i-kovbasenko-antichna-literatura.html>.
6. Ковбасенко Ю. Драма – улюблениця демосу. Походження трагедії. Особливості еллінського театру. Есхіл. Софокл. *Тема*. 2001. № 4. С. 64 – 82. / URL: <https://www.twirpx.com/file/1092316/>.
7. Кирилук З. В. Драматургія Шекспіра. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2000. № 2. С. 47 – 53. / URL: <https://www.1000журавлів.укр/uncategorized/драматургія-шекспіра/>.
8. Козлик І. Антична література: (Лекційні матеріали у формі repetitorium’у). Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 180 с. / URL: <https://www.calameo.com/read/002820791093b4d06503a>.

9. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література: Підручник. Київ: Либідь, 2001. 718 с. / URL: <https://i.eruditor.one/file/1672039/>; <https://sound-books.net/istorychna-proza/1075-antychna-literatura.html>.
10. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 355 с. / URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/5c24ec31-4799-446b-973f-e deaf03d3b01>.
11. Шалагінов Б. Німецька література X – XVIII ст. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 8 – 17. / URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/810d8f7b-b413-4c47-9689-689e5c1fc535>.
12. Шалагінов Б. Б. «Фауст» Й. В. Гете. Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі XVIII – XIX ст. Київ, 2002. 280 с. / URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/64986a87-3521-4823-a40c-47fde7657929>.
13. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження: підручник / за ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Знання, 2011. / URL: https://www.academia.edu/7418320/Історія_зарубіжної_літератури_М_С_Шаповалова_Г_Л_Рубанова_В_А_Моторний.
14. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття: навч. посібник. 2-е вид., допов., перероб. Кривий Ріг, 2023. / URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/7040>.

Художні твори

1. Гете Й.-В. Фауст. *Гете Й.-В. Фауст; Лірика* / Пер. з нім.; Передм. Д. С. Наливайка. Київ: Веселка, 2001. С. 24 – 424. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Johann_Wolfgang_von_Goethe/Faust_Liryka/.
2. Гомер. Іліада / Пер. із старогрец. Б. Тен. Київ: Дніпро, 1978. 431 с.; Гомер. Іліада / пер. із старогр. Б. Тен; вступ. ст. А. Білецький. Харків: Фоліо, 2006. 414 с. URL: <http://ukrknighta.org.ua/ukrknighta-text/520/1/>.
3. Гомер. Одиссея / переклад із старогрецької Б. Тен. Київ: Дніпро, 1963. 468 с. (перевид. 1968); Гомер. Одиссея / Переклад з старогрецької Бориса Тена. Харків: Фоліо, 2001. 574 с. (перевид. 2002; 2004; 2006, 2008). URL: <http://ukrknighta.org.ua/ukrknighta-text/521/>.
4. Евріпід. Трагедії / Переклади з давньогрецької А. Содомори та Б. Тена. Київ:

- Основи, 1993. 448 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Euripides/Trahedii_zb/.
5. Есхіл. Трагедії / Переклади з давньогрецької А. Содомори та Б. Тена. Київ: Дніпро, 1990. 320 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Eskhil/Trahedii_zb/.
 6. Кальдерон де ла Барка П. Життя – це сон / переклав з ісп. М. Литвінець. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kalderon/Zhyttia_tse_son.htm?
 7. Корнель П. Сід. *Французькі класики XVII сторіччя. Буальо, Корнель, Мольєр, Расін* / пер. з французької Максима Рильського. Харків: Література і мистецтво, 1931. С. 67 – 145. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pierre_Corneille/Frantsuzki_kliasyky_XVII_storichc_hia_Bualo_Kornel_Molier_Rasin/.
 8. Пісня про мого Сіда / Із староеспанської мови перек. проф. д-р Богдан І. Лончина; Видання Укр. Католического університету ім. св. Климента Папи. Рим, 1972. 162 с. URL: <https://diasporiana.org.ua/poeziya/3338-pisnya-pro-mogo-sida/>; https://chtyvo.org.ua/authors/Lonchyna_Bohdan/Pisnia_pro_moho_Sida/.
 9. Пісня про Нібелунгів. Поема. Пригоди I, II, III / З середньовіччя переклав А. Онишко. Всесвіт. 1996. № 12. С. 157 – 167. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Vsesvit/1996_N12_816/.
Фюман Ф. Пісня про Нібелунгів у прозовому переказі / Передм. Н. М. Матузової; Пер. з нім. М. Настеки. Київ: Веселка, 1989. 158 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Fiuman_Frants/Pisnia_pro_Nibelunhiv_u_prozovom_u_perekazi/; <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/432/#01>.
 10. Пісня про Ролянда. Зі старофранцузької мови розміром оригіналу переклав Ігор Качуровський. Львів: Астролябія, 2008. 196 с. URL: <https://c.fractr.xyz/file/1708395/>.
 11. Расін Ж. Федра. *Французькі класики XVII сторіччя. Буальо, Корнель, Мольєр, Расін* / пер. з французької Максима Рильського. Харків: Література і мистецтво, 1931. С. 147 – 213. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pierre_Corneille/Frantsuzki_kliasyky_XVII_storichc_hia_Bualo_Kornel_Molier_Rasin/.
 12. Свіфт Дж. Мандрі до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів / пер. з англ. М. Іванова; передмова й примітки Б. Б. Шалагінова. Харків: Фоліо, 2013. 333 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Swift/Mandry_Hullivera_vyd_2013/.

13. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі: Роман. В 2 ч. Ч. 1 / Пер. з ісп. М. Лукаша; Передмова Г. П. Кочура, примітки А. О. Перепаді. Харків: Фоліо, 2008. 479 с.; Ч. 2 / Пер. з ісп. М. Лукаша і А. О. Перепаді; Примітки А. О. Перепаді. Харків: Фоліо, 2008. 478 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Servantes/Don_Kikhot_z_lamanchi_Knyha1/; https://chtyvo.org.ua/authors/Servantes/Don_Kikhot_z_Lamanchi_Khyha2/.
14. Софокл. Трагедії / Перекл. з давньогр. А. Содомори та Бориса Тена. Передм. А. Білецького. Київ: Дніпро, 1989. 303 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Sophocles/Trahedii_zbirka/.
15. Шекспір В. Твори в шести томах. Київ: Дніпро, 1984 – 1986. URL: <https://c.fractr.xyz/file/681807/>.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бібліотека світової літератури. Зарубіжна література українською мовою. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/>.
2. Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <https://chtyvo.org.ua/authors/>.
3. Словник літературознавчих термінів. URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/>.
4. Український Шекспірівський Портал. URL: <https://shakespeare.znu.edu.ua/uk/>.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
<i>ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ</i>	4
Теми практичних занять і кількість годин	4
<i>Давньогрецький героїчний епос</i>	4
<i>Давньогрецька трагедія</i>	9
<i>Героїчний епос Середньовіччя</i>	14
<i>В. Шекспір – видатний драматург і поет доби Відродження</i>	19
<i>Творчість Сервантеса. «Дон Кіхот»</i>	24
<i>П. Корнель і Ж. Расін як творці класицистичної трагедії</i>	29
<i>Творчість П. Кальдерона – вершина літератури бароко. Концепція життя людини в релігійно-філософській драмі «Життя – це сон»</i>	32
<i>Творчість Дж. Свіфта. «Мандри Гуллівера» як утілення поглядів автора на людину та суспільство</i>	36
<i>Життя і творчість Й. В. Гете. «Фауст» – вершина творчості письменника</i>	39
ЛІТЕРАТУРА	46
ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ	49